

'Vanggewas past niet in

De vergroeningseisen passen niet bij een extensief bouwplan, vindt akkerbouwer Hans van Strien. Hij vindt het onbegrijpelijk dat hij met zijn bouwplan met alleen wintertarwe, wintergerst en koolzaad een vanggewas moet telen om aan de vergroeningseisen te voldoen. Dat kost hem 600 euro per hectare, terwijl hij al voldoet aan de doelen van vergroening.

Hans van Stien, akkerbouwer uit Hellevoetsluis, heeft er al een hele mail- en briefwisseling met het ministerie van Economische Zaken op zitten, onder andere met 'Mister GLB' Herman Snijders. De reactie van het ministerie was welwillend, maar het resultaat was uiteindelijk nihil.

Van Strien heeft een bedrijf met 45 hectare zware grond. Hij stopte in 2007 met aardappelen, bieten en uien vanwege gezondheidsproblemen en verkocht een deel van zijn land. Hij stapte over op een extensief bouwplan met 11,5 hectare wintergerst, 22 hectare wintertarwe en 11,5 hectare koolzaad. Tegelijk begon hij met niet-kerende grondbewerking, om organische stof en meststoffen boven in de grond te houden, zodat het volggewas er meer aan heeft. In dat bouwplan zaaide hij nooit een groenbemester. Dat past er slecht in, omdat hij al zijn gewassen vroeg zaait, in september en oktober. Vóór het zaaien bestrijdt hij onkruid en opslag van koolzaad onder andere door luchtig te schijveneggen. Bovendien levert een groenbemester geen meerwaarde in het extensieve bouwplan.

Al zijn percelen gaan groen de winter in. Dat is ook een van de doelen van de vergroening.

Overstap op zomergerst

Wil Van Strien voor de vergroeningspremie in aanmerking komen, dan moet hij 7,5 hectare vanggewas telen (5% x 45 hectare = 0,3 x oppervlakte vanggewas).

Maar hoe moet hij het inpassen? Vorig najaar zaaide hij voor het eerst een groenbemester, na de wintertarwe, vóór de gerst. Hij teelde altijd wintergerst, maar vanwege de groenbemester zaait hij dit jaar zomergerst. Een loonwerker heeft de groenbemester half januari ondergewerkt met een Imants-rotorvrees, over de vorst. 'Nu is de grond zwart', stelt de akkerbouwer vast. Nog deze maand (maart, red.) hoopt hij de zomergerst te kunnen zaaien. Van Strien maakt extra kosten en heeft minder inkomsten door de groenbemester. Hij

kocht zaad van de groenbemester, zaaide dat, gaf nog wat extra stikstof om de tarwestoppel beter te laten verteren en heeft de groenbemester laten onderwerken. Daar komt bij dat zomergerst minder opbrengt. Van de hybride wintergerst oogstte hij in 2015 12,5 ton van een hectare. Van de zomergerst verwacht hij zeker niet meer dan 10 ton te kunnen oogsten. In totaal komt dat op zo'n 600 euro per hectare. „Dan lever je in.“ Daar komt bij dat het met niet-kerende grondbewerking in winters met weinig vorst niet altijd lukt om een groenbemester voldoende onder te werken. Ook opslag van tarwe is nu een probleem; doodspuiten mag niet. Ook moet hij een kwart inleveren op zijn betalingsrechten, omdat hij daarmee vrij hoog zat.

Bijna CO2-neutraal

Van Strien ging al te rade bij collega's die ook niet-kerende grondbewerking toepassen. „Op tijd een keer klepelen“, adviseerden die. „Een beetje vorst daarna en je bent ervan af.“ Van Strien moet nog zien of dat altijd zo is. Zeker deze winter is dat een groot probleem. Met zijn collega's in de akkerbouwstudieclub Voorne reisde hij mee naar het Oldambt onder andere om te kijken hoe ze het daar doen. Collega's daar maken onder andere gebruik van de extra ruimte die Veldleeuwewik biedt. Akkerbouwers die daaraan meedoen, mogen de groenbemester al na acht weken onderwerken. Dat biedt wat lucht. Van Strien heeft er weinig aan. „Het gaat erom dat er groenbemester tussen twee gewassen in moet.“ Daar komt bij dat de extra bewerkingen extra diesel vergen en een extra uitstoot van CO2 opleveren, terwijl hij juist dacht zo goed bezig te zijn, met het extensieve bouwplan, met niet-kerende grondbewerking, het hakselen van alle stro en met 70 zonnepanelen. „Ik kom aardig in de buurt van een CO2-neutraal landbouwbedrijf“, constateert hij. „Dat wordt nu de das omgedaan.“ Hij leerde van klimaatprofessor Pier Vellinga

dat de akkerbouw een bijdrage kan leveren aan het terugdringen van broeikasgassen met de opslag van koolstof in het organische materiaal in de bodem als stabiele organische stof. Bij Van Strien is het organische-stofgehalte de laatste zeven jaar met 0,1 procent per jaar toegenomen. Maar door alle energie die de groenbemester nu kost, wordt dat gelijk teniet gedaan. Vellinga noemt niet-kerende grondbewerking als een van de manieren om dat te bereiken. Dat doet Van Strien. De vergroeningseisen zouden bij een extensief bouwplan nog enigszins te billijken zijn als de bodem er echt mee vooruit ging. Maar dat is niet het geval, integendeel. „Als ik de wortels zie na wintergerst, dan is dat gewoon geweldig. Dat kan na een groenbemester ook zo zijn, maar die lukt niet altijd. Dat is altijd een risico. Bovendien is de beworteling na zomergerst veel minder en veel oppervlakkiger dan na wintergerst. Het is onbegrijpelijk.“

Streep door de rekening

Van Strien heeft het knelpunt aangekaart bij LTO en bij het ministerie van Economische Zaken. „We zijn blij dat je dit laat weten“, was de reactie van LTO. „Want we zijn de knelpunten in de vergroening aan het inventariseren, maar we horen er zo weinig over. We nemen dit mee naar Brussel.“

Na eerst wat heen-en-weergemail en -geschrijf erkende het ministerie ook het knelpunt. Op dat moment stond de invulling nog niet vast. Maar toen de toenmalige staatssecretaris Dijkema de details van het beleid bekendmaakte, wist hij dat zijn klacht niet gehonoreerd was. „Veel collega's kunnen ermee leven“, vertelde Dijkema. 'Groenbemester telen ze toch en ploegen doen ze toch; nu krijgen ze ervoor betaald.' Dat was voor mij een streep door de rekening." Afgelopen winter schreef hij opnieuw naar het ministerie. Maar de ambtenaar met wie hij contact had, zit nu op een andere plek. Hij zou het doorgeven aan zijn opvolger... ■

extensief bouwplan'

'Een groenbemester kost mij 600 euro per hectare'

Uitgesproken

In de rubriek Uitgesproken komen mensen aan het woord met een uitgesproken opvatting, mening of visie over zaken die in de akkerbouwsector spelen. Het doel is een podium te bieden voor nieuwe visies, krachtige pleidooien, opmerkelijke drijfveren, wringende ergernissen en andere zaken die de akkerbouw 'in het hoofd en in het hart' raken. Wilt u zich ook een keer uitspreken? Mail de redactie via redactie@akker.nl en wij nemen contact met u op.